

Desenvolupament web

Abans d'encarregar una web...

... algunes coses a tenir en compte

Continguts

1. Introducció

2. Què considerar en encarregar un desenvolupament web

2.1. Pressupost de manteniment

2.2. Per a què és la web

2.3. La web és teva, tu decideixes

2.4. Programari lliure

2.5. Temes i ginys (plugins)

2.6. Personalitzacions i codi a mida

2.7. Barra lliure de ginys (plugins)

3. Glossari

4. Altres recursos

INTRODUCCIÓ

1

Quan necessitem crear una nova web per a la nostra entitat o per a un nou projecte, solem tenir molt clar per a què és la web, quin és el seu objectiu, donem moltes voltes al domini que utilitzarà, a la "imatge" que volem que tingui perquè sigui atractiva, a que voldrem posicionar-la en els cercadors, etc, i sovint ens oblidem d'altres factors que també són molt importants i que en el futur són molt importants. Ens referim al **manteniment de la web**.

Les webs són com les cases. No n'hi ha prou de construir-les, després necessiten manteniment: cal revisar les teulades per no tenir goteres, cal envernissar les fusteries perquè no es deteriorin, de tant en tant cal pintar-les de nou, etc. Amb les webs passa una mica el mateix. No n'hi ha prou de crear-les i posar-les en producció, cal fer-los els manteniments necessaris perquè funcionin correctament i siguin segures.

En aquesta guia volem assenyalar alguns punts que és important que tingueu en consideració a l'hora d'encarregar el disseny i el desenvolupament d'una nova web perquè el manteniment posterior, una vegada creada, sigui viable i sostenible. Tot això que us expliquem és fruit dels nostres anys d'experiència amb les webs de les sòcies i els socis de Pangea.

Esperem que us serveixi d'ajuda i us estalviï futurs problemes.

2

QUÈ CONSIDERAR EN ENCARREGAR UN DESENVOLUPAMENT WEB

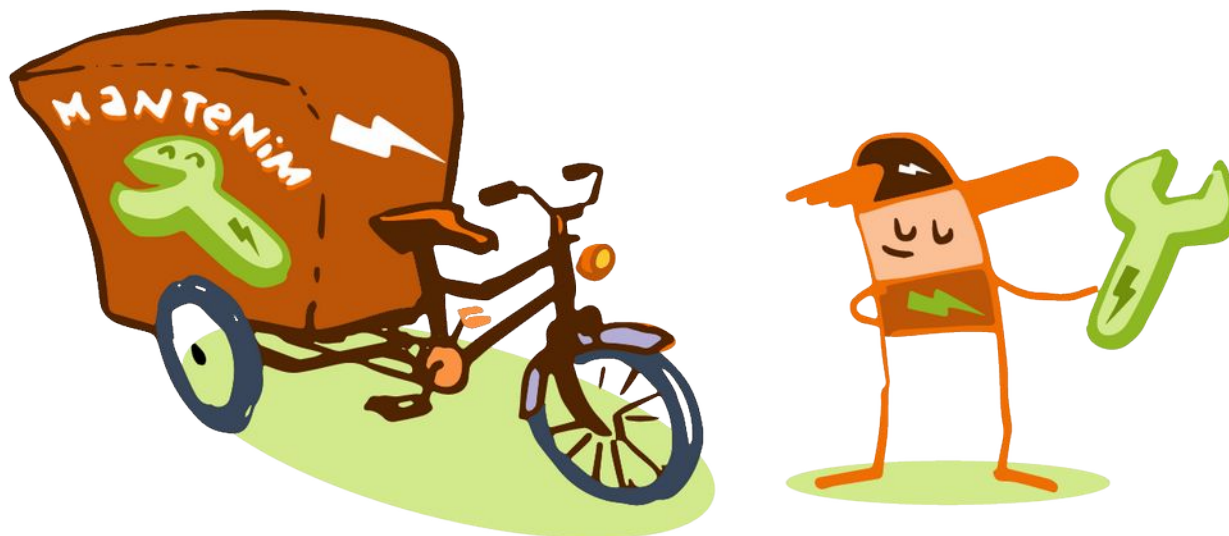
2.1 Pressupost de manteniment

Aquest és potser el punt més important de tots els que comentarem, perquè condiciona i influeix molts dels aspectes que comentarem posteriorment.

Totes les webs necessiten manteniment, i en el cas de les que estan fetes amb un gestor de continguts com ara Wordpress, Drupal... el manteniment és indispensable. No ens podem permetre el luxe de no fer-lo.

Molts cops tenim un pressupost determinat per al disseny i desenvolupament de la web, que ens ho cobreix una subvenció o un projecte, i que es limita al desenvolupament i posada en marxa de la web però que no ens inclou un pressupost per al manteniment que la web necessitarà posteriorment.

L'ideal seria guardar sempre diners per al manteniment de la web. Si pel motiu que sigui no tindrem pressupost per al manteniment o tindrem un pressupost molt petit per a aquest fi, ho hem de tenir en compte. Hem de triar opcions que minimitzin el manteniment necessari, i per tant el cost d'aquest. Fins i tot cercar opcions que ens permetin encarregar-nos nosaltres mateixos del manteniment de la web amb uns mínims coneixements: el desenvolupador pot fer-nos una breu formació o guia del treball de manteniment que haurem de fer.

El que no podem fer en cap cas és fer el desenvolupament de la nova web, posar-la en producció i oblidar-nos de fer-li res en els mesos i anys posteriors, perquè la web “envellirà”

i la possibilitat de tenir problemes tècnics i de seguretat a la web es multipliquen exponencialment amb el temps.

2.2 Per a què és la web

Una cosa important que marca el disseny de la web és el vostre objectiu. És a dir, perquè la volem, quina és la seva funció i quines funcionalitats ha de tenir.

Si per exemple necessitem una web on publicar notícies de les activitats que realitza la nostra entitat, doncs potser és una bona opció escollir un gestor de continguts que ens permeti posar les notícies de forma ràpida i àgil, que permeti cercar, que permeti posar comentaris... En canvi si necessitem una web que tan sols mostri la informació del que fa la nostra entitat i una informació de contacte, potser és millor opció fer una web estàtica que és infinitament més fàcil de mantenir, perquè aquestes webs quasi no necessiten que se'ls faci res.

Per dir-ho d'alguna manera: si podem anar caminant, per què comprarem un cotxe per anar a la feina? El cotxe és molt més car, cal posar-li combustible, cal portar-lo al taller, cal fer-li una assegurança... En canvi si anem caminant, només necessitem les nostres cames i a sobre cuidem la nostra salut i no contaminem.

En definitiva, escollim l'opció que s'adapti millor a les necessitats reals de la web. No ens deixem portar per les tecnologies “de moda” en cada moment o per fer servir l'últim crit en tecnologia, no és necessari i moltes vegades acaba sent allò de “matar mosques a canonades”.

Això ens porta directes al punt següent: la web és teva, decideixes tu.

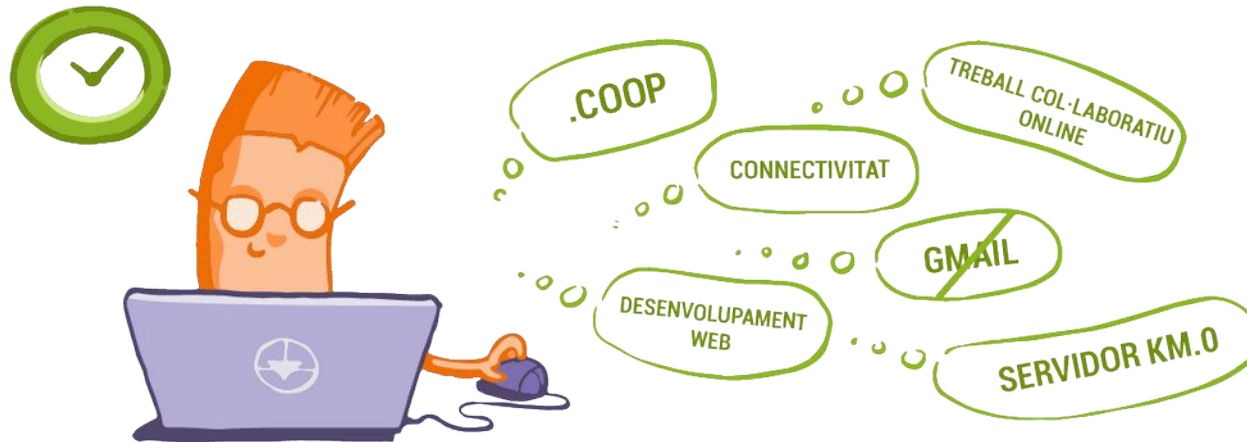
2.3 La web és teva, decideixes tu

Moltes vegades ens trobem que a la nostra entitat ningú no sap gaire d'informàtica i tampoc no tenim temps d'investigar el tema, així que deleguem la responsabilitat en la persona que contractem per desenvolupar la web, i això moltes vegades no és una bona idea per diversos motius.

El dissenyador o programador que contractis pot no tenir els mateixos valors ètics i solidaris que teniu a la vostra entitat, pot no tenir els mateixos criteris o interès pel consum responsable, per les opcions existents en l'àmbit de l'economia social, etc, a l'hora d'escollir quines tecnologies utilitzar per al desenvolupament del teu nou web.

És important dedicar una mica de temps i implicar-se en el tema per triar opcions d'acord amb els nostres valors, i no acabar caient en incongruències com tenir una web que "lluita contra els abusos de les multinacionals a països en vies de desenvolupament" allotjada als servidors d'una d'aquestes multinacionals.

Actualment hi ha moltes entitats, cooperatives i petites empreses del sector de l'economia social i solidària, que treballen al camp de la tecnologia web, a les quals pots recórrer i que t'assessoraran i t'aconsellaran partint de valors i criteris com els teus, que t'ajudarà a entendre les necessitats de la teva web i a escollir amb coneixement de causa.

En pots trobar algunes al directori de la XES (Xarxa d'economia solidària - <https://xes.cat/socies/>) o al mapa del Pam a pam (<https://pamapam.cat/>). Pel que fa a allotjament per a la teva web pots comptar amb Pangea, formem part de la XES i del Pam a Pam i som un proveïdor de serveis de l'economia social amb infraestructura pròpia i de Km0. (<https://pangea.org>)

2.4 Programari lliure

Avui dia hi ha moltes opcions i molt bones de programari lliure per al desenvolupament i programació de webs. Triar programari lliure, a banda de tenir els seus valors ètics, solidaris i responsables, té altres avantatges interessants.

- ◆ El programari lliure no té llicències que us obliguin a pagar per utilitzar-lo ni mantenir-lo.
- ◆ Com que és de codi obert, els programadors poden saber què fa exactament i com ho fa, per poder adaptar-lo a les teves necessitats si cal.
- ◆ El programari lliure us aporta llibertat d'ús i redistribució.
- ◆ Té una comunitat de desenvolupadors darrere que t'ofereixen suport, actualitzacions, millores, correcció d'errors... cosa que et dona una garantia de compatibilitat a llarg termini.

- ◆ Aposta pels formats estàndards.
- ◆ Ofereix sistemes més segurs, doncs el codi és públic i qualsevol pot contribuir-hi una correcció.
- ◆ T'ofereix independència tecnològica. No dependràs de les grans multinacionals o de les empreses privades que gestionen el programari segons els seus interessos.
- ◆ Pots trobar que alguns programes de programari lliure t'ofereixen serveis de suport i personalització que sí que són de pagament. Però no pagues pel programari, pagues pel servei extra. Si no ho necessites pots fer servir aquest programari lliurement i gratuïtament.

A l'hora d'escollir el programari per desenvolupar el teu projecte web considera utilitzar programari lliure, estalviaràs diners, guanyaràs llibertat, i qualsevol desenvolupador que conegui el programari lliure podrà ajudar-te a seguir endavant amb el teu projecte en ser codi lliure.

I recorda! el programari és lliure perquè hi ha una comunitat de desenvolupadors que el fa i el manté i el posa a disposició de totes, però aquesta comunitat no és una cosa abstracta, són persones que també necessiten guanyar-se la vida dignament, així que valora-ho i pensa a ser part d'aquesta comunitat posant el teu granet de sorra a través de les donacions als projectes de programari lliure.

2.5 Temes i plugins (ginys)

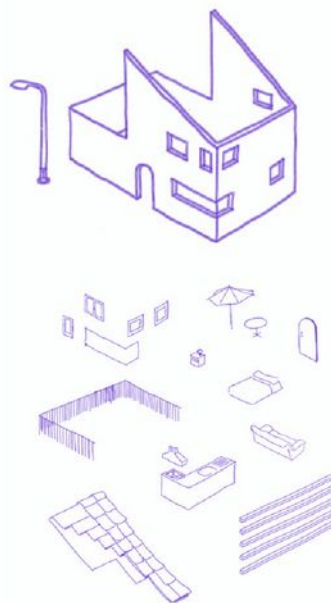
Si per al desenvolupament del teu projecte web utilitzes un CMS - un gestor de continguts - com ara Wordpress, vés amb compte amb el tema i els plugins que utilitzes.

Hi ha temes gratuïts i temes de pagament. Els temes de pagament en general no només s'han de pagar quan els compres, sinó que sovint hi ha una quota anual de manteniment que et dóna accés al suport dels desenvolupadors del tema i a les actualitzacions. Així que si no tens pressupost per a manteniment de la teva web, no tindràs diners per pagar les renovacions del tema i per tant no tindràs accés a les actualitzacions.

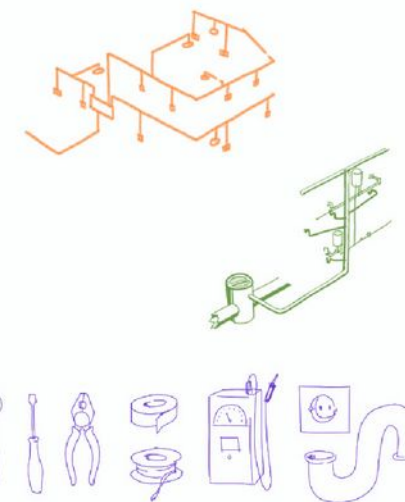
Podràs actualitzar el teu CMS, ja sigui Wordpress o un altre, però no podràs actualitzar el tema i això et portarà problemes tard o d'hora. Arribarà un dia en què la versió del teu tema deixarà de ser compatible amb la versió actual del CMS i aleshores o hauràs de pagar, o hauràs de canviar de tema o no podràs actualitzar el CMS. **No actualitzar el CMS no és una bona opció**, ja que no tindreu noves funcionalitats ni tampoc tindreu les actualitzacions de seguretat.

WORDPRESS

APARIÈNCIA/TEMA

EXTENSIONS (PLUGINS)

A més, si passa molt de temps sense que puguis actualitzar acabaràs tenint problemes d'allotjament de la teva web, ja que els llenguatges de programació i els servidors web també van actualitzant les seves versions i van progressant. Arribarà un dia que la teva web faci servir versions obsoletes dels llenguatges de programació i els servidors web ja no podran allotjar-la perquè no disposaran d'aquestes versions tan antigues que potser no siguin segures tampoc per manca de manteniment. Així que si el teu pressupost és limitat o no tens pressupost de manteniment, escull un tema gratuït i sempre tindràs les actualitzacions disponibles.

I vés amb compte, de vegades hi ha desenvolupadors o dissenyadors web que compren un tema de pagament que els agrada, que és versàtil per treballar amb tots els seus clients, que els és còmode per treballar de manera més àgil i eficient i quan els contractes el desenvolupament de la teva web, usen "el seu tema". Això és "perillós" perquè un cop acabin el projecte web i te la lliurin, si no segueixen treballant per a tu en el manteniment, et quedaràs sense accés al suport i actualitzacions del tema, ja que la "llicència" se la paguen ells, i segurament no voldran donar-te-la "gratis".

Així que recorda el que dèiem en apartats anteriors, la web és teva i decideixes tu. Això implica que també tries quin tema utilitzar a la teva web i en quines condicions. La web és teva, tu has de decidir com ha de ser, què fer servir, on allotjar-la, etc. El desenvolupador la fa segons el teu encàrrec, no a la seva conveniència i comoditat. I si un programador et diu que ho ha de fer en un programari concret i en un servidor concret (no els que tu vas triar en base als vostres criteris ètics/polítics), que saltin les alarmes! **Dubta i busca una altra**

opinió. Tu decideixes contingut, programari i servidor i no el programador sobre la base de suposades limitacions o exigències tècniques.

Amb els connectors passa exactament el mateix. Si no tens pressupost, opta pels connectors d'ús gratuït i evita els de pagament per no tenir problemes econòmics a l'hora d'actualitzar.

2.6 Personalitzacions i codi a mida

Compte amb les personalitzacions, les carrega i programa el diable!!

En aquest apartat volem fer-te parar atenció a dos "nivells" diferents de les "personalitzacions": Escollir entre codi desenvolupat a mida o gestors de contingut ja existents (Wordpress, Drupal...), per una banda. D'altra banda, triar entre fer servir un gestor de continguts tal com és, o retocar el codi d'aquest gestor de continguts.

Una web feta a mida és fantàstica i estupenda, fa exactament el que volem i com volem que ho faci. Així d'entrada sembla el més meravellós del món, però no tot és tan bonic. En general les webs fetes a mida són més cares ja que el desenvolupador ha de "picar" tot el codi, per dir-ho d'alguna manera, però bé si tenim pressupost potser el podem assumir i optar-hi. Però en aquest cas ens hem d'assegurar que el programador farà un codi el més

"entendible" possible i que sobretot escriurà la documentació de la web (o sigui el manual de com està feta, per entendre'ns). **Sense això, el futur manteniment de la web pot ser una odissea.**

O bé et quedes lligat a aquest programador per a la resta de la vida de la web, ja que només ell sabrà com està feta i serà qui podrà actualitzar-la, mantenir-la i fer-li les millores que necessitis de manera més eficient. Malgrat tot, si un altre programador s'ha de fer càrrec de la web, sobretot si no hi ha documentació, pot ser molt car o fins i tot inviable.

Així que si el teu pressupost és limitat, o no tindràs pressupost per al manteniment, l'opció de web a mida perd números. En aquests casos és millor optar per un programari que ja està fet i la comunitat manté, com ara els CMS com Wordpress, Drupal, etc, i adaptar-nos al que ens permeten fer per al nostre projecte web. Aquests CMS són molt versàtils i permeten fer moltes coses. De vegades és millor no complicar-se la vida i ser pràctics. Aquesta opció us donarà avantatges a l'hora del manteniment i no us lligarà a un programador concret, us donarà més llibertat.

Aprofundint en l'opció dels gestors de continguts ja existents, si el teu pressupost per al manteniment de la web és ajustat o inexistent, opta per un CMS, un tema i els plugins que millor s'adaptin a les teves necessitats, però evita retocar el codi del CMS "a mà" o introduir codi propi al codi del CMS. Això es pot fer per personalitzar més el CMS, però requereix fer-ho molt bé perquè no afecti l'actualització i el manteniment posterior del CMS.

Sovint ens trobem amb CMS a qui els han retocat o afegit codi que, després, l'actualització falla i la web es trenca. Els desenvolupadors dels CMS preparen les actualitzacions per al

codi que ells han programat. No coneixen el codi propi que hagi pogut incloure i, per tant, no el tenen en compte. Així que si vols poder actualitzar de forma "automàtica" el teu CMS et recomanem evitar allò de retocar o introduir codi, o si ho fas cal saber posar-lo al lloc que indiquen els desenvolupadors del CMS perquè no afecti les actualitzacions.

Això mateix és vàlid per als temes i els connectors. Tria el tema i els connectors que s'adaptin a les teves necessitats i evita modificar-los "manualment" al codi. **És millor que t'adaptis tu al plugin o al tema i no a l'inrevés.**

Per exemple hi ha molts temes, alguns són més flexibles i permeten personalitzar moltíssimes coses. Altres en canvi permeten menys configuracions i per tant els pots personalitzar menys. Segur que hi ha algun tema que té l'aspecte que necessites i que et permet configurar tot el que vols configurar. Tria aquest! I oblidat de fer canvis al codi.

En resum, tria les opcions que et puguis permetre en funció del pressupost que tens tant per crear la web com per mantenir-la.

NOTA

El millor per modificar o personalitzar un tema al vostre gust sense interferir en les actualitzacions és crear el que s'anomena un tema fill (child theme). Així que ja ho veus: poder es pot, però cal fer-ho correctament per evitar problemes.

2.7 Barra lliure de plugins!!

En general els gestors de continguts que es fan servir per fer pàgines web tenen munts de plugins que permeten afegir funcionalitats diverses a la web. Per exemple plugins per crear formularis de contacte, per afegir un calendari, per connectar amb les xarxes socials, per fer

un lloc web amb diversos idiomes, etc. Molts d'aquests plugins són gratuïts, però que siguin gratuïts no vol dir que els instal·lem tots.

Pel que fa a plugins, "**menys és més**". Com menys plugins tinguem instal·lats, més lleugera serà la web, més segura, més fàcil i ràpida d'actualitzar, en definitiva serà més fàcil de mantenir.

Per exemple si volem fer formularis i no sabem quin plugin utilitzar, podem instal·lar-ne diversos per veure com operen, què ens ofereixen i com ens funcionen, però un cop ens decidim per un hem de desinstal·lar tots els altres. Deixar-los instal·lats, sense fer servir i sense actualitzar no és una bona opció, consumeixen recursos del servidor, a la llarga dóna problemes i és poc sostenible.

Ah una altra cosa important!

A l'hora d'escollir plugin, a més del que hem comentat, has de valorar que el plugin estigui ben mantingut i actualitzat pels desenvolupadors. Això us ajudarà amb el manteniment i la seguretat de la vostra web. Si tries un plugin que fa anys que no actualitza, potser és perquè els seus desenvolupadors l'han abandonat. Així que fer-lo servir és contraproductiu perquè tard o d'hora el plugin serà massa antic i no serà compatible amb les versions actuals del teu CMS. Com fas amb altres coses, **a l'hora d'escollir el plugin mira la data d'actualització, el nombre d'instal·lacions i la valoració de les ressenyes** (tenint en compte

també que una valoració molt bona amb tres ressenyes pot ser pitjor que una valoració més baixa però sobre la base de 50.000 ressenyes).

Tinguem una web neta i ordenada amb els plugins justos i ben mantinguts!

GLOSSARI

3

Programari lliure: Al programari lliure el codi font pot ser estudiat, modificat i utilitzat lliurement amb qualsevol finalitat i redistribuït amb canvis o millores sobre ell. La seva definició està associada al naixement del moviment de programari lliure, encapçalat per l'activista i expert informàtic nord-americà Richard Stallman i la fundació que presidia el 1985, la Free Software Foundation, una organització sense ànim de lucre que posa la llibertat de l'usuari informàtic com a propòsit ètic fonamental. (Font:https://es.wikipedia.org/wiki/Software_libre)

Codi obert: El codi obert (en anglès: open source) és un model de desenvolupament de programari basat en la col·laboració oberta. S'enfoca en els beneficis pràctics (accés al codi font) i en qüestions ètiques o de llibertat que tant es destaquen en el programari lliure. (Font: https://es.wikipedia.org/wiki/C%C3%B3digo_obierto)

Codi informàtic: el codi és el conjunt d'instruccions que un desenvolupador ordena executar un ordinador. Aquest codi està estructurat segons les guies corresponents a un llenguatge de programació específic. (Font: <https://es.wikipedia.org/wiki/C%C3%B3digo>)

Gestor de continguts (CMS): Un sistema de gestió de continguts o gestor de continguts, també conegut per les sigles CMS (de l'anglès Content Management System), és un programa informàtic que permet la creació i l'administració de continguts digitals, principalment en pàgines web, per part dels administradors, editors, participants i altres usuaris.

Un gestor de continguts compta amb una interfície que controla una o més bases de dades on s'allotja el contingut del lloc web. El sistema permet manejar de manera independent el contingut i el disseny. Així, és possible manejar el contingut i donar-li en qualsevol moment un disseny diferent del lloc web sense haver de donar format al contingut de nou, a més de permetre la fàcil i controlada publicació al lloc a diversos editors. Un exemple clàssic és el d'editors que carreguen el contingut al sistema i un altre de nivell superior (moderador o administrador) que permet que aquests continguts siguin visibles a tot el públic (els aprova). (Font: https://es.wikipedia.org/wiki/Sistema_de_gesti%C3%B3n_de_contenidos)

Tema: En informàtica, un tema és un paquet preestablert que conté aparença gràfica i detalls de funcionalitat. Un tema sol comprendre un conjunt de formes i colors per als elements gràfics de control, la decoració de la finestra i la mateixa finestra. Els temes es

fan servir per personalitzar l'aparença d'un programari d'ordinador o d'un sistema operatiu.

(Font: [https://es.wikipedia.org/wiki/Tema_\(inform%C3%A1tica\)](https://es.wikipedia.org/wiki/Tema_(inform%C3%A1tica)))

Plugin, add-on, complement, connector o extensió: Un complement informàtic és una aplicació (o programa informàtic) que permet estendre les funcions d'una altra aplicació o programa sense haver de modificar-ne el codi. Aquesta aplicació addicional s'executa a través de l'aplicació principal i interactua per mitjà de la interfície de programació d'aplicacions. També es coneix pels termes en anglès, plug-in ("endollable" o "inserció") o add-on ("afegit"), o com a connector o extensió.

(Font: [https://es.wikipedia.org/wiki/Complement_\(inform%C3%A1tica\)](https://es.wikipedia.org/wiki/Complement_(inform%C3%A1tica)))

4

ALTRES RECURSOS

Ja que estàs llegint això per poder encarregar el teu projecte web sabent on et fiques, potser pugui interessar-te tenir una web que sigui “eco-friendly” o “eco-amigable”.

Com dèiem a l'apartat 2.2 cal triar per a la nostra web les tecnologies que millor s'adaptin als objectius de la web. Un d'aquests objectius és que sigui ecològicament més sostenible i que deixi la menor empremta de carboni possible. Si us interessa el tema tenim una web “eco-amigable” que us ajudarà amb això, podeu consultar-la aquí:

<https://ecoweb.pangea.org/es/>

Si vols més fonts d'informació i recursos, aquí en trobaràs més:

<https://grupecos.coop/ecoweb/consells/#en-el-desenvolupament-web>

Pangea
.org

< INTERNET
ÈTIC I SOLIDARI >

Esta guía está sujeta a la licencia de Reconocimiento-CompartirIgual 4.0 Internacional de Creative Commons. Si desea ver una copia de esta licencia acceder a <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/> o enviar una carta solicitándola a Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

www.pangea.org
 Plaça Eusebi Güell 6-7
 Edifici Vertex, planta 0
 08034 Barcelona
 Tel: +34 934015664
 Correo: suport@pangea.org

CON EL SOPORTE DE:

